

چگونه یک مقاله علمی بنویسیم

علیرضا صالحی

استاد گروه الکترونیک

دانشکده مهندسی برق

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

سبزشناسه	: صالحی، علیرضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: چگونه یک مقاله علمی بنویسیم/ علیرضا صالحی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، انتشارات، ۱۳۹۲ .
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص.: مصور، نمودار.
شابک	: ۳۵۰۰۰ ریال: 978-600-6383-60-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه :ص. ۶۱ - ۶۳.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: مقاله نویسی -- راهنمای آموزشی
موضوع	: نگارش علمی و فنی -- آثار علمی و فنی
شناسه افزوده	: دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ص ۲۲/۸/۴۵۰۰ PN
رده بندی دیویی	: ۸۰۸/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۷۷۹۶۲

نام کتاب: چگونه یک مقاله علمی بنویسیم

مؤلف: دکتر علیرضا صالحی عضو هیئت علمی دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی

خواجه نصیرالدین طوسی

ناشر : انتشارات دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۳۹۲

تیراژ : ۵۰۰ جلد

قیمت : ۳۵۰۰ تومان

کد کتاب : ۳۴۶

ISBN: 978-600-6383-60-6

شابک : ۶-۶۰-۶۳۸۳-۶۰۰-۹۷۸

ویراستار: عزت نصری نصرآبادی

طرح جلد: امیرحسین حسینی

چاپ و لیتوگرافی : هوررنگ

صحافی: گرنامی

آدرس و تلفن مرکز پخش و فروش: خیابان ولیعصر(عج)، بالاتر از میدان ونک، تقاطع میرداماد، روبروی

ساختمان اسکان (۰۲۱-۸۸۷۷۲۲۷۷)

(حق چاپ برای ناشر محفوظ است)

تحقیق یکی از مهمترین لوازم پیشرفت علمی در یک کشور محسوب می شود و اصولاً تحقیقات زیربنایی در دانشگاه ها توسط اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی به خصوص دانشجویان دوره های دکترا انجام می شود. باید اذعان داشت که غالب دانشجویان تحصیلات تکمیلی تا اندازه ای توانایی انجام تحقیقات علمی را دارند، اما در تهیه متن علمی یا رساله دانشجویی فاقد توان لازم هستند؛ این افراد با اصول اولیه نگارش متون علمی آشنایی کافی ندارند و بنابراین در جمع بندی نتایج تحقیقاتی خوداز ضعف نسبتاً زیادی برخوردارند.

از آنجا که نویسنده کتاب به عنوان استاد راهنمای دانشجویان، غالباً با مشکل عدم توانایی آن ها در نگارش متن علمی و مکتوب کردن یافته هایشان مواجه بوده است، با نوشتن این کتاب سعی کرده تا خلا موجود در نگارش متون علمی را پر نماید و نشان دهد که کار تحقیقاتی و جمع آوری اطلاعات پایان کار نیست، بلکه تازه آغاز کار است و باید با نوشتن یک متن علمی خوب، روان و ساده به اتمام برسد. در واقع نتایج تحقیقاتی بدون یک متن مناسب علمی ناتمام تلقی شده و بدون ارائه نتایج در محافل علمی و یا مجلات معتبر علمی فاقد ارزش می باشد.

این کتاب نه تنها شیوه ی تهیه مقاله علمی را توضیح داده، بلکه در تهیه گزارش علمی و رساله دانشجویی نیز کاربرد دارد. روش ارائه شده در این کتاب اختصاص به مهارت نوشتن متون علمی در رشته و گرایش خاصی ندارد، بلکه برای رشته های مختلف تجربی و غیر تجربی قابل استفاده است.

علیرضا صالحی

تهران - زمستان ۱۳۹۲

۱۱

مقدمه

فصل اوّل

۱۳

اهمیت انتشار یافته های علمی

۱۳

۱-۱ مقدمه

۱۳

۲-۱ انتشار نتایج

۱۷

۳-۱ مقاله های انتقادی

۱۷

۴-۱ نحوه ارائه یافته ها

فصل دوّم

۲۱

داوری علمی و ماهیت مجله های علمی

۲۱

۱-۲ مقدمه

۲۱

۲-۲ تاریخچه داوری علمی

۲۳

۳-۲ داوری علمی در عمل

۳۴

۴-۲ ماهیت مجله ها

فصل سوّم

۳۷

رعایت اصول اخلاقی

۳۷

۱-۳ مقدمه

۳۷

۲-۳ فریب علمی

فصل چهارم

۴۳

نحوه نگارش مقاله علمی

۴۳

۱-۴ مقدمه

۴۴

۲-۴ محتویات مقاله علمی

۴۴

۴-۲-۱ عنوان

۴۵

۴-۲-۲ نام نویسندگان

۴۶

۴-۲-۳ چکیده

۴۸	۴-۲-۴ مقدمه
۴۸	۵-۲-۴ بررسی منابع علمی
۴۹	۶-۲-۴ روش و فرایند تحقیق
۵۰	۷-۲-۴ متن اصلی: ارائه یافته ها و بحث و نتیجه گیری
۵۳	۸-۲-۴ جمع بندی
۵۳	۹-۲-۴ مراجع
۵۶	• روش عددی
۵۷	• روش هاروارد
۶۱	مراجع
۶۵	نمایه
۷۱	واژه نامه

مقدمه

یک تحقیق هرچقدر پیچیده و نتایج آن گرانبها باشد، بدون نوشتن جزییات آن با استفاده از جملات روان و انتشار آن در مجلات معتبر علمی ناتمام و غیر قابل ارزش محسوب می شود. بسیاری از پژوهشگران و دانشجویان، با مشکل فقدان اطلاعات کافی برای نوشتن متن علمی مواجه هستند، و لذا در مکتوب کردن نتایج پژوهش خود سردر گم می شوند. یک پژوهشگر حتی اگر برای انجام فرآیند تحقیق علمی توانایی لازم را داشته باشد، اما نتواند یک متن علمی ساده و روان بنویسد، در عمل قادر به ارائه نتایج به دست آمده نخواهد بود. لذا اهمیت نوشتن متن کمتر از اصل تحقیق نیست و نباید این دو را از یکدیگر تفکیک کرد. متأسفانه بعضی افراد به نوشتن متن بی توجه هستند و این امر اصل تحقیق را ناکام می گذارد.

در فصل اول این کتاب به اهمیت انتشار یافته های علمی پرداخته و نشان داده می شود که بدون انتشار یافته های تحقیقاتی نمی توان زمینه تحقیق را در سطح جهان گسترش داد. به عبارت دیگر، یک تحقیق با ارائه ی گزارش علمی معتبر، راه را برای ادامه و جهانی شدن آن مهیا می کند. در این فصل همچنین توضیح داده می شود که بر خلاف فرآیند تحقیق علمی که ممکن است بارها تکرار و پس و پیش گردد، نوشتن متن باید همراه با استدلال های منطقی، در یک روند دنباله دار و پیوسته به صورتی روان و ساده انجام شود.

در فصل دوم به موضوع داوری علمی و ماهیت مجله های علمی پرداخته می شود. در این فصل تاریخچه داوری های علمی را توضیح می دهیم و اشاره می کنیم که فرآیند داوری علمی مقاله های منتشر شده در طول تاریخ دستخوش تغییراتی شده است و با توجه به افزایش حجم مقاله های علمی توسط محققین، داوری ها روز به روز تخصصی تر و مشکل تر می شوند. در ادامه با ذکر چندین مثال به فرآیند داوری علمی در عمل پرداخته و ماهیت مجله های علمی را توضیح می دهیم. در این فصل به بیان اقدامات

سردبیر مجله هاپرداخته و توضیح می دهیم که چگونه مقاله ها را پس از بررسی های اولیه در خصوص رعایت استانداردها، جهت ارزیابی دقیق علمی به چند متخصص ارجاع می دهند.

فصل سوم به رعایت اصول اخلاقی در تهیه مقاله علمی اختصاص دارد. در این فصل توضیح می دهیم که مثلاً نویسندگان باید در تهیه متن به کلیه مسائل مربوط به هنجارهای اجتماعی و قانونی و همچنین حقوق دیگران پایبند باشد و هرگونه استفاده ای از نوشتارها و تحقیقات دیگران باید با ذکر دقیق مرجع و آدرس آن انجام شود.

فصل چهارم اختصاص به نحوه نگارش مقاله علمی دارد و در آن به بررسی محتویات مقاله پرداخته می شود. در این فصل موارد مختلف از عنوان مقاله تا مرجع نویسی که باید به ترتیب در متن مقاله آورده شوند به طور مفصل توضیح داده شده است.

در پایان کتاب، لیستی از مراجع مورد استفاده، نمایه و واژه نامه ارائه شده است.